

A bárányszállítás jövedelmét meghatározó tényezők értékelése

Fenyves Veronika

Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum,
Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar,
Gazdaságelemzési és Statisztikai Tanszék, Debrecen
fenyves@agr.unideb.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

Magyarországon a bárányszállítás az utóbbi nyolc évben általában veszteséges volt, és csak két súlykategóriában volt érdemes értékesíteni – a 24-27 kg-os és a 27-30 kg-os súlykategóriában –, mert itt az évek többségében eltérő mértékű, de szerény jövedelem keletkezett. A 20-24-kg-os kategóriában értékesített báránysok csak nyújtott szoptatás esetén biztosítanak megfelelő jövedelmet a juhtartással foglalkozók számára. Abban az esetben, ha a báránysot 16-20 kg-osan választjuk le és hizlaljuk, nem lehet azokat nyereséggel értékesíteni. A kosbáránysok hizlalásának jövedelme magasabb és biztosabb, mint a jerekbáránysoké. A magyarországi bárányszállítás jövedelme kockázatos az értékesítési árak nagy változékonysága, és a piac bizonytalansága miatt. A két ivar jövedelmét együttesen vizsgálva, azt mondhatjuk, hogy a nyári hizlalási időszak biztosított a legkedvezőbb jövedelmet, míg ha csak a kosok eredményeit vesszük figyelembe, akkor a karácsonyi és a húsvéti időszak jövedelme mutatkozott a legmagasabbnak. Az eredmények alapján a jerekkel kissúlyban, a kosokat pedig hizlalva, nagyobb súlykategóriában kell értékesíteni a piacon.

Kulcsszavak: bárányszállítás, súlykategória, jövedelem

SUMMARY

Lamb fattening in the past 8 years was generally a loss-making business and it was worth selling only in two weight categories – at 24-27 kg and at 27-30 kg –, because in this categories a modest profit could be achieved in most of the years. Selling lambs at 20-24 kg-weight provides a proper income for the sheep farmers only if the milking period is prolonged. If the lambs are weaned at a weight of 16-20 kg, then they are not worth selling them in this weight category. The profit of fattening ram lambs is higher and safer than that of ewe lambs. In Hungary, the profitability of lamb fattening is insecure due to the large variability in purchase prices and the instability of the market. When studying the profitability of the two genders combined, it can be stated that the summer fattening period was the most profitable, while if only the rams are considered then the profitability of the autumn and spring periods was the highest, which is due to Easter and Christmas lambs. Based on our results, we came to the conclusion that ewe lambs and rams should be sold at a lower and higher weight category, respectively.

Keywords: lamb fattening, weight category, profit

BEVEZETÉS

A hozamok növelésének vannak többletköltséget jelentő, illetve azt nem igénylő eszközei, amelyeket el kell különíteni. A többletköltségeket jelentő hozamnövelés jövedelemre gyakorolt hatását, mindig

vizsgálni kell, és ezt figyelembe véve okszerűen indokolt dönteni az alkalmazásáról (Nábrádi et al., 2002). A tanulmányunkban a bárányszállítás jövedelmezőségét vizsgálom.

SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

A hazai juhágazat gondjainak megoldásához keresni kell azokat a lehetőségeket, melyek segítségével a jelenlegi mélypontról elmozdulhatunk.

- A múlt és a jelenlegi helyzet ismeretének birtokában mindenekelőtt a piac szervezettségét és szabályozottságát kell megteremteni. Ehhez ismerni kell a termékek iránti igényeket, és azok időbeni eloszlását, a számításba vehető piacon e termékekkel kapcsolatos konkurenciát,
- a várható árakat, a rendelkezésre álló árualapot, annak minőségét, azokat a termelési körülményeket, ahol a termékeket előállítják,
- az árak ismeretében a várható költség és jövedelem alakulását (Békési, 1998).

Fontos a kereskedelmi munka minőségének a javítása, hiszen a termék egypiacossága, a kereslet rugalmatlansága rontja versenyhelyezetünket. Ennek szerves része a feldolgozás színvonalának javítása, amelynek hiányában jelentős piaci hátrányba kerülünk. Az utóbbi időben elvesztettük a görög piacaink nagy részét, és a francia, német értékesítési lehetőségeinket is. Az agresszív piacpolitika, amelyet Új-Zéland alkalmaz, példaértékű lehet számunkra, nem feledve, hogy a piacok közelsége miatt számos előnnyel rendelkezünk távoli konkurensünkhöz viszonyítva (Jávor, 1998).

A piacszervezés eredményeként az értékesítési kockázat csökken, a termékpiacja megbízhatóbban alakul, a juhágazat jövedelmezősége összességében pozitív és olyan mértékű, hogy ebből a jövedelemből a piacon résztvevő termelő és kereskedő egyaránt megél, és munkája arányában részesedik. Annak érdekében, hogy ez megvalósuljon, kinek-kinek meghatározott a maga területén elvégzendő feladata (Békési, 1998).

A hústermeléssel kapcsolatos értékmérő tulajdonságokat az ivar is befolyásolja. Veress et al. (1979) megállapították, hogy a kosbáránysok nagyobb napi súlygyarapodást és hizlalási végsúlyt érnek el, mint a jerekbáránysok. A hizlalási vizsgálatokban a kosok több takarmányt fogyasztanak, gyorsabban növekednek és jobb a takarmányértékesítésük, mint a jerekbáránysoké (Komlósi, 1989; Plinado et al., 2002; Macit et al., 2002). Ivar és súly szerint elkülönítve hizlaljunk (Komlósi, 1989; Böő, 2005). A hizlalás

sikerében fontos szerepet játszik az állatok elhelyezése, tartása, így például a hizóbárányok csoportnagysága (Pele et al., 1988). A kiscsoportos (20-40 egyed) hizálás – férőhelyszükséglet 0,4-0,6 m² hasznos területen – adja a legjobb eredményt (Bak et al., 2006).

A tapasztalatok szerint az őszi és a téli bárányozási időszakban a bárányok tömeggyarapodása rosszabb, mint nyáron. Ezt Harscsa és Pál (2003) vizsgálata is megerősítette. A 8 hetes választás után, 16-24 kg-os súlyban, a tejes vagy választott bárányként el nem vitt bárányokat érdemes zárt hizaldába tenni, és tápot adagolni nekik. Hizlásuk a jelenlegi hazai gyakorlatban és a piaci igények szerint 30-35, ritkábban 35-40 kg-os testsúlyig tart (Bak et al., 2006). A bárányok vagy 2-2,5 hónapos korban tejesbárányként kerülnek vágásra, vagy rövid ideig tartó intenzív hizlálással úgynevezett peccenyebárányt állítunk elő. A kos- és jerkebárányokat egyaránt körülbelül 4 hónapos korig hizlalják, amely időre sorrendben 30, illetve 27 kg-os végsúlyt érnek el (Várhegyi, 2000).

Egyes szakemberek az egyfázisú hizlálást részesítik előnyben, tehát a bárányok születésétől az értékesítésig egyféle, pelletált abrakot kapnak, hogy elkerüljék a gyakran problémát okozó takarmányváltást (Jávor és Molnár, 2006). A napi testtömeg-gyarapodás jerkéknél 200-250 gramm, kosoknál 250-350 gramm között van (Komlósi, 1989). A gazdaságosság javítása céljából általában javítani kell a juhok takarmányértékesítését is. Ez elsősorban takarmányozási kérdés ugyan, de nagyon káros volna, ha alábecsülnénk a tenyésztési és a tartási problémák jelentőségét. Úgy ítéljük meg, hogy napjainkban országosan a tartási körülmények limitálják a juhok teljesítményét (Herold és Jávor, 1984; Nábrádi et al., 2002). A termelők a hizlálási technológiát sem tartják be a nagyon magas táparak miatt, nem is szívesen hizlalnak, mert a bizonytalan és gyakran változó árak nem biztosítanak elfogadható jövedelmet a termelő számára (Békési, 1998).

A hizlalt juhok döntő többsége exportra kerül. Egyes országok keresik a 30-35 kg élőtömegű hizlalt bárányokat, mások a 35-40 kg-os hizlalt növendékeket kedvelik, de akad vevő a nagyobb súlyú, feljavított felnőtt juhokra is (Munkácsi et al., 1997). A magyar külpiaci esélyeket – a vágóbárány európai piacán – rontja a konkurens Lengyelország, Szlovákia, Bulgária, Románia nagy és növekvő tömegű húsvéti kínálata is. Ezek ellensúlyozására javasolható, hogy 6-8 hónapra kiterjedő elletési szezon alkalmazásával a magyar vágóbárányt előállító kapacitás felét augusztusi (az olasz ferragusto ünnepre) és karácsonyi értékesítésre állítsuk át, mérsékelve a piaci kockázatot, megőrizve a korábbi, kedvezőbb árszínvonalat (Jávor és Lakatos, 1993). A húskivitel növelése céljából növelni kell az exportált bárányok átlagsúlyát – túlságosan nagy a tejes bárányok aránya (Kukovics, 2002).

ANYAG ÉS MÓDSZER

Elemzésünk célja az volt, hogy a bárányhizálás során elérhető többletjövedelmet vizsgáljuk. Az értékelés módszerének kialakítása során törekedtünk a befolyásoló szempontok teljes körű figyelembe vételére, valamint arra, hogy minél több empirikus, tényleges adatot használjunk fel.

Az értékelés szempontjainak összeállítása:

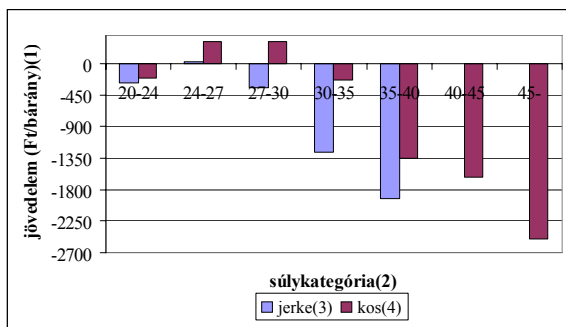
- A modellt egy 2000 egyedű számláló hizaldára állítottuk össze.
- A bárányok 16-20 kg-os élősúly kategóriának megfelelő, az adott átlagos évi nettó élősúlyban és az adott időszakra jellemző átlagos értékesítési áron kerülnek a modellbe.
- A takarmányköltség meghatározásakor figyelembe vettük az átlagos testtömeggyarapodást, a takarmányértékesítést, az ivart, és a hizlálási időszakot. A takarmányértékesítés pontos meghatározásához – a hizlálási időszak évszaki hatásának figyelembevételével – felhasználtuk Komlósi (1989) vizsgálati eredményeit, melyben 60 központi teljesítményvizsgálatban szereplő kos ivadékcsoportjának átlagos abrakfelhasználását vizsgálta. A takarmányárak esetében az adott évi átlagos értékesítési árakat vettük figyelembe.
- Mivel a legtöbb juhtelepen fűrott kút található, és ebben az esetben az elektromos áram költsége merül fel, ezért a modellt nem is ezzel a költséggel számoltunk.
- A munkaköltség esetében két fő alkalmazottal számoltunk. Egy dolgozóval, aki a hizaldában dolgozik, és egy éjszakai őrrel (aki helyettesít is). A hizaldában dolgozó személy minden évben az aktuális minimálbér kétszeresét, az éjjeli őr pedig a minimálbérnek megfelelő összeget keresi havonta. Minden évben az adott évi közterhek százalékos mértékével, illetve az egészségügyi hozzájárulás esetében annak tételes összegével számoltunk.
- Az állatorvosi költségek esetében figyelembe vettük az esetenként fellépő betegségek elleni védőoltás költségét. Az egyéb állatorvosi költségeket a Magyar Állatorvosi Kamara ajánlásai szerint számoltuk el. A krotáliázási költséggel nem számoltunk a modellben, hiszen ezt a költséget úgy vettük figyelembe, hogy az már felmerült a 16-20 kg-os bárány előállításánál.
- Az értékelésben számolunk a használdozati költséggel, a hizlásban lekötött pénzeszközök betéti kamatával. Ebben az esetben a Magyar Államkincstár által a rendelkezésünkre bocsátott díszkont kincstárjegy adott időszakra jellemző átlaghozamával kalkuláltunk.
- A bárányok értékesítési árbevételét az adott időszakra jellemző átlagos nettó élősúly és az adott testsúly-kategóriára jellemző értékesítési árak alapján kalkuláltuk.

- Minden esetben számoltunk az esetleges elhullás, és selejtezés értékével, a hullakezelés költségével, illetve selejt esetében a csökkentett értéken történő értékesítés lehetőségével is.
- Az értékelés során szállítási költséggel nem számolunk, mert azt feltételezzük, hogy a bárányok a hizlaldába, illetve a hizlaldából értékesítésre – ahogy az a gyakorlatban is megvalósul – a szállító, illetve a vevő költségén kerülnek.

EREDMÉNYEK

Az eredmények teljes egészében igazolták a hazai juh tartásával foglalkozó gazdákat, miként a bárányok nagy részét (79%-át) három súlykategóriában a 20-24 kg-os választott bárány, 24-27 kg-os jerke és kos, valamint a 27-30 kg-os kos értékesítik. A hizlalással elérhető jövedelmet elemeztük, minden súlykategóriában, de úgy gondoltuk, hogy jelen cikkünkben, csak azokat a kategóriákat emeljük ki, amelyekben a juhhizálás nem veszteséges. Számításaink azt mutatják (1. ábra), hogy a jerke bárányok esetében a 24-27 kg-os kategóriába tartozó egyedek jövedelme 33 Ft/bárány, míg a kosok esetében a 24-27 kg-os kategóriában 320 Ft/bárány, és a 27-30 kg-os kategóriában 324 Ft/bárány. A többi esetben a hizlalás, továbbtartás veszteséget eredményezett. Így a jerkék esetében a 35 kg fölötti testsúlyú bárányok 1934 Ft veszteséget, a kosoknál a 45 kg feletti bárányok 2512 Ft veszteséget jelentenek egyedenként tulajdonosaiknak. Ezek a jövedelem adatok a vizsgált 8 év átlagára vonatkoznak. A részletes elemzésnél megfigyelhetjük majd az eltéréseket az egyes évek és hizlalási időszakok között.

1. ábra: Átlagosan egy bárányra jutó jövedelem súlykategóriánként 1998-2005 között

Forrás: Saját számítás

Figure 1: Average profit per lamb per weight category between 1998 and 2005
profit (HUF/lamb(1), weight category(2), ewe(3), ram(4))

A gyakorlatban, a bárányokat legnagyobb mennyiségben a 20-24 kg-os súlykategóriában értékesítik, ez az összes egyed 37%-át adja. Számításaink alapján ez a súlykategória hizlalása veszteséget jelent a juhtartóknak. Az eltérés abból adódik, hogy a modellben a hizlalásra szánt 16-20

kg-os bárányokat leválasztjuk az anyáról, és ezt intenzív hizlalási időszak követi. Ezzel szemben a gyakorlat jelentős részében a gazdák nyújtott szoptatással érik el a 20-24 kg-os értékesítési súlyt.

24-27 kg-os súlykategória

A 24-27 kg-os testsúly-kategóriát vizsgálva – ami az értékesített mennyiség 27%-át tette ki az 1998-2005 közötti időszakban – megállapítható, hogy a négy hizlalási időszak adatait figyelembe véve a nyolc év átlagában a legnagyobb jövedelmet a nyári hizlalási időszakban lehetett elérni bárányonként. Ezt követte a tavaszi és az őszi időszak, és a legkevesebb jövedelmező a téli időszak bárányhizlalása volt. (1. táblázat).

1. táblázat

Az egy bárányra jutó átlagos hizlalási jövedelem 1998-2005 közötti időszakban

Megnevezés(1)	Tavaszi(2)	Nyár(3)	Téli(4)	Ősz(5)
Jövedelem/bárány(6)	185	194	141	184

Forrás: Saját számítás

Table 1: Average fattening profit per lamb in the period of 1998-2005

description(1), spring(2), summer(3), winter(4), autumn(5), profit/lamb(6)

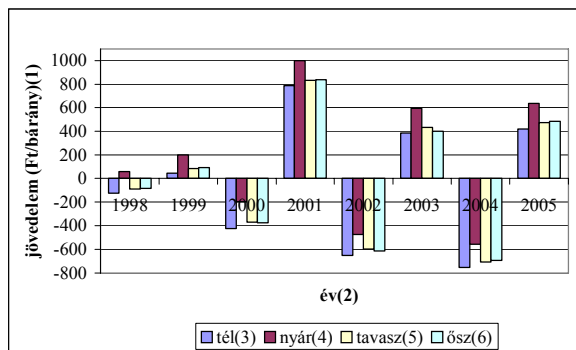
A hazai viszonyok között az őszi termékenyítés a jellemző. Ebben az esetben a bárányok hizlalása a termékenyítés időpontjától függően a téli időszak végén és a tavaszi időszakban valósul meg. Ekkor a húsvéti ünnep pontos időpontjától függően – márciusban és áprilisban – van a legnagyobb kereslet a bárányok iránt, illetve ebben a periódusban legnagyobb az árak ingadozása. Érdeemes lenne kihasználni a nyár végi augusztusi szezon lehetőségeit, mert igaz ugyan, hogy a nyolc év átlagában, ebben az időszakban voltak a legalacsonyabbak az értékesítési árak, de a bárányhizlalás jövedelme ekkor a legmagasabb. Fel kellene készülni arra, hogy a bárányhizlalás időpontját a piaci kereslethez igazítsuk, és olyan időszakokban is legyünk jelen a piacon kellő mennyiséggel, amikor a kínálat alacsony.

Az adatok alapján elmondhatjuk, hogy a nyolc év közül mindkét ivart figyelembe véve, kiemelkedő volt a 2001-es év hizlalással elérhető jövedelme, minden időszakban (2. ábra). Ebben az évben volt a 24-27 kg-os súlykategória értékesítési átlagára reálértéken a legmagasabb 1998-as évhez képest. Tehát ezt a kiemelkedő jövedelmezőséget az adott évre jellemző értékesítési árak köszönhetjük. Ez a tény is jelzi, hogy a bárányárak alakulása sokszor nehezen prognosztizálható.

A 24-27 kg-os kategóriába tartozó jerkebárányok adatait vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a hizlalás minden második évben volt jövedelmező. 1998, 2000, 2002 és 2004-es évekről kijelenthetjük, hogy a 24-27 kg-os kategóriában hizlalt bárányok értékesítésével a termelőnek jelentős vesztesége keletkezett (2. ábra). 1998-ban a nyári hizlalási

időszakban minimális (59 Ft/bárány) nyereséget értek el. Az 1999-es évben minden időszakban nyereséges volt a hízóbárány előállítás e kategóriában, itt is kiemelkedő a nyári időszak (200 Ft/bárány). Az egyes évek eltérő jövedelemingadozásait több tényező befolyásolja. Ilyen az értékesítési ár alakulása, amiről nagyon jól tudjuk, hogy „kiszámíthatatlan”, illetve az árat nagymértékben meghatározza az adott időszakban a piacon jelenlévő konkurencia által kínált termékek mennyisége és minősége.

2. ábra: A 24-27 kg-os jerkebárány hizlásának jövedelme

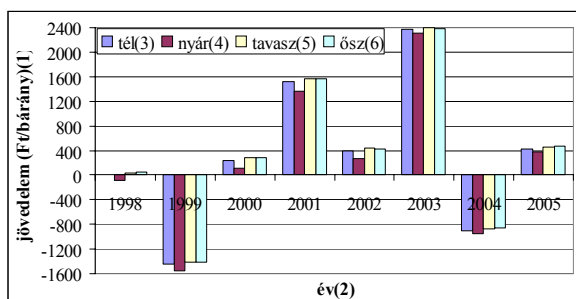

Forrás: Saját számítás

Figure 2: Profit of fattening ewe lambs to 24-27 kg weight profit (HUF/lamb)(1), year(2), winter(3), summer(4), spring(5), autumn(6)

A kos bárányok hizlásával elérhető jövedelem kedvezőbb képet mutat, mint amit a jerkék esetében tapasztalhattunk (3. ábra). Két időszakot kell kiemelni, az 1999-et és 2004-et, ezekben az években a hizlás veszteséges volt. 1998-ban a nyári időszakot is ebbe a csoportba sorolhatjuk a bárányonkénti 83 Ft-os veszteséggel. A többi évben és időszakban elmondhatjuk, hogy azok a termelők, akik ebben a kategóriában értékesítették árujukat, jól döntöttek. Kiemelkedő a 2003-as év, amikor az egy hízóbárányra jutó jövedelem minden időszakban meghaladta a 2300 Ft-ot.

3. ábra: A 24-27 kg-os kosbárány hizlásának jövedelme

Forrás: Saját számítás

Figure 3: Profit of fattening ram lambs to 24-27 kg weight profit (HUF/lamb)(1), year(2), winter(3), summer(4), spring(5), autumn(6)

27-30 kg-os súlykategória

A 27-30 kg-os súlykategóriában értékesített bárányok a vizsgált időszakban az összes kiszállított mennyiség 11,2%-át tették ki, ebből 8,8% volt a kos ivarú bárány. Ha az e kategóriában elérhető átlagos jövedelmet – a két ivar egyedeit együttesen vesszük figyelembe – számoljuk (2. táblázat), azt látjuk, hogy a legnagyobb jövedelmet (13 Ft/bárány) egyedenként a nyári hízlalási időszakban lehet elérni, a tavaszi és az őszi időszakban minimális jövedelemre tehetünk szert, vagy inkább úgy is megfogalmazhatjuk, hogy termelésünk nullszaldós. A téli időszakban hizlalt egyedek költsége pedig meghaladja az értékesítési árbevételt.

2. táblázat

Az egy bárányra jutó átlagos hizlálási jövedelem 1998-2005 közötti időszakban

Megnevezés(1)	Tavaszi(2)	Nyár(3)	Tél(4)	Ősz(5)
Jövedelem/bárány(6)	2	13	-55	1

Forrás: Saját számítás

Table 2: The average profit of fattening per lamb in the period of 1998-2005 description(1), spring(2), summer(3), winter(4), autumn(5), profit/lamb(6)

Amennyiben a két ivar által elérhető jövedelmet külön vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy ebben a kategóriában a jerkébárányok esetében az átlagos veszteség 344 Ft/bárány volt. A nyolc évből kettő volt olyan, amikor a bárányhizlás nyereséges volt. A kosbárányok esetében az 1998-2005 közötti időszakban átlagosan elért jövedelem 324 Ft volt bárányonként. A 27-30 kg-os súlykategóriában az egy kosbárányra jutó jövedelem a tavaszi és őszi hizlálási időszakban magasabb volt, ezt követte a téli, majd a legkevesebb jövedelmet nyáron lehetett elérni.(3. táblázat).

3. táblázat

Az egy kosbárányra jutó átlagos jövedelem 1998-2005 közötti időszakban

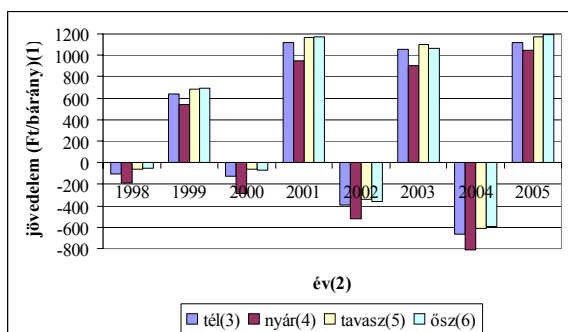
Megnevezés(1)	Tavaszi(2)	Nyár(3)	Tél(4)	Ősz(5)
Jövedelem/bárány(6)	382	203	330	382

Forrás: Saját számítás

Table 3: The Average profit per ram lamb in the period of 1998-2005 description(1), spring(2), summer(3), winter(4), autumn(5), profit/lamb(6)

Évenként értékelve a súlykategória jövedelmi helyzetének alakulását, elmondhatjuk, hogy minden második évben a bárányhizlás nyereséges volt. Ez a jövedelem 1999-ben minden időszakban legalább 550 Ft volt bárányonként, és a másik három kedvező év egyes időszakaiban a jövedelem 900 és 1200 Ft között mozgott. A veszteséges éveket tekintve 2004-et kell kiemelni, amikor a veszteség bárányonként 600-813 Ft között alakult (4. ábra).

4. ábra: A 27-30 kg-os kosbárány hizlalásának jövedelme

Forrás: Saját számítás

Figure 4: Profit of fattening ram lambs to 27-30 kg weight profit (HUF/lamb)(1), year(2), winter(3), summer(4), spring(5), autumn(6)

Összességében értékelve az eredményeket megállapítható, hogy a magyarországi bárányhizlalás szempontjából legjelentősebb súlykategóriák jövedelmét tekintve a 2004-es év a legrosszabb. A 2001, 2003 és a 2005-ös éveken pedig mindkét súlykategória termékeit nyereséggel értékesíthették a termelők.

A többi súlykategória esetében, amennyiben a nyolc év átlagát vizsgáljuk, nem találunk olyan csoportot, amelyik nyereséges lett volna. A legnagyobb veszteséget a 35 kg feletti jerke (1934 Ft/bárány) és a 45kg feletti kosok (2512 Ft/bárány) hizlalása esetében figyelhettük meg. Az éveket külön-külön vizsgálva ki kell emelni a 2001-es és a 2003-as éveket, mert ezekben az éveken az egyes súlykategóriák többségében nyereséges volt a hizlalás. Ennek okát nehéz pontosítani. Mindkét

évben Európában állategészségügyi problémák következtében versenytársaink részben kiszorultak a piacról, ezáltal a kisebb kínálat magasabb értékesítési árakat eredményezett. A 2001 év elején az angliai BSE fertőzés következtében, a kieső marhahús fogyasztást kisebb mértékben a bárány hús, nagyobb mértékben pedig a pulyka helyettesítette.

KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

- Magyarországon a bárányhizlalás az utóbbi nyolc évben általában veszteséges volt.
- Csak két súlykategóriában volt érdemes értékesíteni – a 24-27 kg-os és a 27-30 kg-os kategóriában –, mert itt az évek többségében eltérő mértékű, de szerény jövedelem keletkezett.
- A 20-24-es kategóriában értékesített bárányok csak nyújtott szoptatás esetén biztosítanak megfelelő jövedelmet a juhtartással foglalkozók számára, abban az esetben, ha leválasztjuk a bárányt 16-20 kg-osan az anyjáról, és hizlalják, ebben a súlykategóriában nem érhető el nyereség.
- A kosbárányok hizlalásának jövedelme magasabb és biztosabb, mint a jerkebárányoké.
- A magyarországi bárányhizlalás jövedelme nehezen prognosztizálható az értékesítési árak nagy változékonysága és a piac bizonytalansága miatt.
- A két ivar jövedelmét együttesen vizsgálva azt mondhatjuk, hogy a nyári hizlalási időszak biztosította a legkedvezőbb jövedelmet, míg ha csak a kosok eredményeit vesszük figyelembe, akkor a karácsonyi és a húsvéti időszak jövedelme mutatkozott a legmagasabbnak.
- A jerekét kissúlyban, a kosokat pedig hizlalva, nagyobb súlykategóriában kell értékesíteni a piacon.

IRODALOM

- Bak J.-Jávor A.-Molnár A.-Molnár Gy. (2006): Juhhústermelés, juhhúsminőség. In: Juhtenyésztés és -tartás. Szerk: Mucsi I. Mezőgazda Kiadó, Budapest 16-38.
- Békési Gy. (1998): Piacszervezés és piacsabályozás korszerűsítése a juhágazatban. Állattenyésztés és Takarmányozás 47. Juhtenyésztési különszám 259-265.
- Bő I. (2005): A juhtakarmányozás gyakorlata (II). www.agraroldal.hu/juh-7_cikk.html Letöltés: 2006.08.26.
- Harcza A.-Pál G. (2003): Élet napi testtömeg-gyarapodás alakulása a szendrői (Bábolna Rt.) tenyészetekben. Magyar Juhászat + Kecsketenyésztés, A Magyar Mezőgazdaság mell. 12. 14-15.
- Herold I.-Jávor A. (1984): A juh takarmányozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1-141.
- Jávor A. (1998): Napjaink feladatai az Európai Unió harmonizációjában. Állattenyésztés és Takarmányozás 47. Juhtenyésztési különszám 297-300.
- Jávor A.-Lakatos D. (1998): Keresztezett tejhasznú juhajták ökonómiai takarmányhasznosításáról- Gazdálkodás XXXVII. 7. 41-47.
- Jávor A.-Molnár Gy. (2006): A juhok takarmányozása. In: Juhtenyésztés A-tól Z-ig. Szerk: Jávor A.-Kukovics S.-Molnár Gy. Mezőgazda Kiadó, Budapest 208-235.
- Komlósi I. (1989): Juhok hízekonyságvizsgálati eredményeinek értékelése. Doktori értekezés. Debreceni Agrártudományi Egyetem 60.
- Kukovics S. (2002): Juh- és kecskenyésztés. Állattenyésztés és Takarmányozás 51. 3-4. 245-281.
- Macit, M.-Aksakal, V.-Emsen, E.-Esenbu, N.-Aksu, M. (2002): Effect of vitamin E supplementation on fattening performance, non-carcass components and retail cut percentages, and meat quality traits of Awassi lambs. Meat Science 64. 1-6.
- Munkácsi L.-Szentpáli K.-Vissnyé-Mucsi I. (1997): A juhok hizlalása. In: Juhtenyésztés és -tartás. Szerk: Mucsi I. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 199-200.
- Nábrádi A.-Jávor A.-Kukovics S.-Molnár Gy.-Szűcs I. (2002): Az ágazat termelési költségei. In: A juhászati ágazat gazdasági szervezési kérdései. Szerk: Nábrádi A.-Jávor A. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 91-112.
- Pele E.-Papp J.-Kollár N. (1988): a hízóbárányok csoportnagysága és férőhely szükséglete. Állattenyésztés és Takarmányozás, 37. 355-360.
- Plinado, J.-De Miguel, P.-Mateos, G.G.-Medel, P. (2002): Effects of breed, sex and final weight on carcass quality and lamb

- performance. Joint Meeting Abstracts, J. Anim. Sci. 80. Suppl. 1. 128.
- Póti P.-Pajor F.-Láczó E. (2005): Magyar merinó, ile de france F₁ és suffolk F₁ bárányok hizlalási és vágási teljesítményének vizsgálata. Agrártudományi közlemények 18. 16-23.
- Várhegyi J (2000): Bárányhizlalás. In: A kérődzők takarmányainak energia és fehérjeértékelése. Szerk: Schmidt J. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 97-98.
- Veress L.-Vucsikits A.-Lovas L.-Randai L. (1979): Merinó bárányok beállítási korának, súlyának és az ivarnak a befolyása hizlalási teljesítményükre. Állattenyésztés és Takarmányozás, 28. 445-449.